ולאמו לגזירה שוה לכדרבי דתניא [א]רבי אומר גבי נזיר במותם אינו מיטמא [א]אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם ואין לי אלא בנזיר בכהן גדול מנין אמרת לא יאמר אמו בכ"ג שאין ת"ל שהרי ק"ו הוא ומה אם במקום שכהן הדיוט מיטמא לאחיו מאביו אין כהן גדול מיטמא לאביו מקום שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו מאמו אינו דין שאין כ"ג מיטמא לאמו אם זכיתה מהדין מה ת"ל אמו בכהן גדול מופנה להקיש ולדון הימנו גזירה שוה נאמר אמו בנזיר ונאמר אמו בכ"ג מה אמו האמור בנזיר במותם אינו מיטמא [ב]אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם אף אמו האמור בכ"ג במותם אינו מיטמא אבל מיטמא לנגעם ולזיבתם אשכחן כ"ג נזיר מנלן דתניא [1]כל ימי הזירו לה' על נפש [א] מת לא יבא [ב]שומע אני אפי' נפש בהמה במשמע כענין שנאמר [2]מכה נפש בהמה ת"ל על נפש מת לא יבא בנפש אדם הכתוב מדבר ר' ישמעאל אומר אינו צריך הרי הוא אומר לא יבא בנפשות המטמאות בביאה הכתוב מדבר לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה עד שלא יאמר יש לי בדין ומה כ"ג שקדושתו קדושת עולם מיטמא למת מצוה נזיר שאין קדושתו קדושת עולם אינו דין שמיטמא למת מצוה לא אם אמרת בכ"ג שכן אינו מביא קרבן על טומאתו תאמר בנזיר שמביא קרבן על טומאתו הואיל ומביא קרבן על טומאתו לא יטמא למת מצוה ת"ל לאביו ולאמו לא יטמא אבל מיטמא למת מצוה או אינו מיטמא לאביו ולאמו אבל יטמא לשאר מתים אמרת ק"ו ומה כהן הדיוט שמיטמא לקרובין אינו מיטמא לשאר מתים נזיר שאינו מיטמא לקרובין אינו דין שלא יטמא לשאר מתי' הא

רש"י

לגזירה שוה לכדרבי [א] **דתניא רבי אומר.** לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם כי נזר וגו' והאי קרא בנזיר כתיב[ב]: **אין לי.** שמיטמא לאביו ולאמו בנגעם ובזיבתם אלא נזיר כ"ג מנין: **אמרת לא יאמר אמו בכ"ג.** שיש לנו ללמוד מן הדין שאינו מיטמא [ג] שהרי ק"ו הוא כו': אין כהן הדיוט מיטמא לאחיו אלא אם כן ישנו אחיו מאביו: אין כ"ג מיטמא לאחיו מאמו ולא מאביו ולא אפי' לאביו אע"פ שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו אלא בשביל שבא מכח אביו: **אם זכיתה מן הדין.** אם למדת מן הדין שאין כ"ג מיטמא לאמו מה תלמוד לומר אמו אלא מופנה כו': **אשכחן כ"ג.** דמיטמא למת מצוה נזיר מנלן: **ת"ל על (כל) נפש מת בנפש אדם הכתוב מדבר.** שלא מצינו שנקרא נפש מת אלא אדם בלבד: **בנפש המטמאה לו לאדם בביאה.** כיון שנכנס עמהם באהל הכתוב מדבר ואיזו זו נפש אדם ולא נפש בהמה וכיון דעל נפש מת לא יבא מדבר בנפש אדם [ג]ומשמע בין קרובים בין רחוקים ולמה חזר הכתוב ואמר לאביו ולאמו אלא לאביו הוא [ד]דלא מיטמא כו': **עד שלא יאמר.** שמיטמא למת מצוה הייתי מביאו מן הדין שנזיר מיטמא למת מצוה מה כ"ג כו' (א) [ה]: [ג]**נאמרו כללות בכ"ג.** על כל נפשות מת לא יבא ונאמר כלל בנזיר על נפש מת דכל נפש במשמע בין קרובים בין רחוקים מה כלל האמור בכ"ג כו' אף כלל האמור בנזיר לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה: ומה

תוספות

ולאמו שנכתב בכ"ג לגזירה שוה. לנזיר דכתיב בנזיר לא יטמא להם במותם ודרשינן במותם יתירא דהא כתיב ברישיה דקרא על כל נפשות מת[1] למה לי במותם לומר לך במותם הוא דאינו מיטמא אבל מיטמא הוא לנגעם ולזיבתם נראה דעיקר קרא לנגעם איצטריך דס"ד אמינא דמצורע חשיב כמת ולזיבתם נקט אגב נגעם: **ואין לי אלא בנזיר.** שמותר ליטמא לנגעם ולזיבתם: כ"ג מנין אמרת לא יאמר אמו בכ"ג. דאינו צריך: ומה במקום שכהן הדיוט מיטמא לאחיו מאביו. דכתיב לאחיו וסבירא ליה דגמר אחוה אחוה מבני יעקב כי היכי דילפינן לענין יבום ביבמות (דף יז:) הרי עדיפא משפחת אב ממשפחת אם לגבי כהן הדיוט אין[2] כ"ג מיטמא לאביו [מקום] שאין כהן הדיוט מיטמא לאחיו מאמו אינו דין שאין כ"ג מיטמא לאמו: אם זכיתה מן הדין א"כ מה ת"ל אמו בכ"ג. וא"ת ומה צריך קל וחומר הרי כבר אמר דעל כל נפשות מת אזהר רחמנא אקרובים ועל כרחך כדפרישי' ואמו נמי בכלל כל הקרובי' א"כ למה כתיב אמו בפירוש על כרחיך מייתרא לג"ש וי"ל דאי לאו ק"ו הוה אמינא אע"ג דאסר קרובים מעל כל נפשות מת וכתיב נמי לאביו לאו למעוטי מת מצוה אלא למעוטי אם דמיטמא לה דהוה אמינא דווקא קרובים דמגלד האב דגריעי טפי משום דאינה קורבא ודאית אלא חזקה בעלמא אבל אמו דודאי ילדתו ליטמא לה כדאמר לקמן האי סברא ע"כ איצטריך קל וחומר ללמד דאין זו סברא שהרי בכהן הדיוט אנו מחשיבים קורבא דאב טפי מן האם ומהשתא אייתר אביו ואמו בכהן גדול אביו לומר דמיטמא למת מצוה ואמו לגזירה שוה ואם תאמר אכתי מנלן דאביו בא למת מצוה הא איצטריך לגופיה דלא לימא דלאמו למעוטי לאביו דיטמא לאביו דקורבא דאב עדיפא דמתייחס אחריו כדלקמן ונראה לומר דהתנא תפס לדין ק"ו לרווחא דמלתא כק"ו דלעיל והך ברייתא כרבי ישמעאל דבסמוך ולית[3] ליה האי צריכותא דלקמן דאמו ודאי ילדתו דלקמן אליבא דר"ע קאמר ליה אבל לר' ישמעאל בלאו ק"ו אייתר לאמו שהיא בכלל שאר קרובים דאפי' אי נכתב לאביו לא הוה אמינא דלמעוטי אמו קאתי משום דודאי ילדתו דלית ליה הנך סברות דלקמן הלכך כי כתיב על כל נפשות מת כולהו קרובים במשמע אייתר לאביו למת מצוה ואייתר לאמו לגזירה שוה וקל וחומר לרווחא דמילתא: **הכי** גרסינן **אשכחנא כהן גדול דמיטמא** למת מצוה נזיר מנלן. תימה תיפוק ליה מגזירה שוה דלאמו אמו כמו שאנו לומדים כהן גדול מנזיר לענין נגעם וזיבתם ה"נ ניהדר ונילף נזיר מכהן גדול לענין מת מצוה דאין גזירה שוה למחצה נראה למהר"ף אי לאו דנפקא לן מת מצוה בנזיר מקרא אחרינא הוה אמינא דכולה גזירה שוה דלאמו אמו אתיא למת מצוה אבל[4] לענין למעוטי נגעם וזיבתם בין בכהן הדיוט ובין בכהן גדול כיון דמצורע איתקש למת דהוה ליה כעוקר קרא ממשמעותיה ע"י ג"ש להכי איצטריך למילף מת מצוה בנזיר מקרא אחרינא: **כל** ימי הזירו לה' על (כל) נפש מת לא יבא שומע אני נפש[5] בהמה במשמע. אי לא כתיב מת אלא נפש שנאמר ומכה נפש בהמה ישלמנה: ת"ל נפש מת בנפש אדם הכתוב מדבר. דבהמה לא איקרי מת אע"ג דכתיב (שמות כא) והמת יהיה לו מת סתמא איקרי נפש מת לא איקרי: **ר'** ישמעאל אומר אין צריך. למעוטי בהמה מנפש מת דהא הוא אומר לא יבא בנפש המטמאה בביאה היינו באהל הכתוב מדבר ואילו נבילה לא מטמאה באוהל: **לאביו** ולאמו. בנזיר כתיב ד' פרטי לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם במותם: לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה. מסקנא דברייתא זו דלאביו בא לגלויי על נפש מת דאיירי בקרובין ולאמו לגזירה שוה לכדרבי ולאחיו למת מצוה א] ומפיק ליה האי[6] סברא כמו שנושא ונותן בברייתא עד דיליף ליה מאחיו אי נמי התנא ידע בטוב דלא נפיק מת מצוה אלא מלאחיו והאי דקאמר לאביו ולאמו הוי כמו [וגו'] ולעולם סומך אלאחיו: **עד** שלא יאמר. קרא בנזיר דמיטמא למת מצוה יש לי בדין בקל וחומר למשמע מיניה דנזיר מיטמא למת מצוה: ומה כהן גדול. שקדושתו קדושת עולם מיטמא למת מצוה. מקרא כדלעיל: **או** אינו. אלא לכך כתיב לאביו ולאמו לומר לך דמותר ליטמא לשאר מתים רחוקים וטעמא איכא למימר דשמא אקרובים אזהריה רחמנא מפני [שמיצר] עליהם וזהו זילותא דנזיר דאיקרי קדוש אבל רחוקים שאינו נעצב עליהם לא אזהריה רחמנא: אמרת ק"ו. [ד]מכהן גדול[7] דעל כרחיך סברא זאת לא אמיתית היא שהרי [ב] [בכ"ג] הוא איפכא: [ה]**ועד** שלא יאמר יש לי בדין נאמרו כללות בכ"ג. על כל נפשות מת לא יבא: ונאמר כללות בנזיר. על (כל) נפש מת לא יבא מה כללות האמורות בכ"ג וכו' תימה והיכי בעי למילף נזיר מכ"ג לענין מת מצוה והא איכא למיפרך מה לכ"ג שכן אינו מביא קרבן על טומאתו כדפרכינן לעיל ופי' הר"ס דלאו לענין מת מצוה בעי למילף אלא בא לומר דלאביו ולאמו בנזיר מייתר דלגופיה לא איצטריך דלכתוב כללות לחודייהו על נפש מת לא יבא וממילא ידעינן דהיינו קרובים נמי דילפינן להו מכללות דכ"ג [ג] או[8] כלך לדרך זו נאמר כלל בכהן הדיוט לנפש לא יטמא בעמיו כו' ושפיר איצטריך לגופיה והאי דקאמר אף כללות דאמרינן בנזיר מיטמא למת מצוה היינו כלומר מיתורא דאביו דלא איצטריך לגופיה וכן מוכח בתר הכי: **האי** מיבעי ליה לאביו ולאמו ממש. שאינו מיטמא לאביו

עין משפט נר מצוה

יא א ב מיי' פט"ז מהל' טומאת אוכלין הל' ט סמג עשין רמ:

מוסף רש"י

אבל מטמא הוא. בין נזיר בין כהן **לנגעם ולזיבתם.** ואינם עוברים במגע הזב לא משום לא יחלל ולא משום לא יטמא (לעיל מג.).

פי' הרא"ש

כל נפשות מת לא יבא בכ"ג כתיב: מטמא לקרובים כדכתי' לאמו ולאביו וגו' לה יטמא: לנגעם ולזיבתם להני אצטריך דסד"א מצורע חשוב כמת ולזיבתם אגב נגע נקט. שכהן הדיוט מטמא לאחיו מאביו. דילפינן אחוה אחוה מבני יעקב כי היכי דילפינן לענין יבום ביבמות. נמצא דעדיפא משפחת אב ממשפחת אם. א"כ כיון דגלי קרא שאינו מטמא לאביו כ"ש שאינו מטמא לאמו: אשכחן כ"ג נזיר מנלן. הוה מצי למימר מג"ש דאמו אמו אלא ניחה ליה לאשכחיה בגופיה. ת"ל נפש מת ובהמה לא אקרי נפש מת. בנפשות המטמאות בביאה. באהל: לאביו ולאמו אינו מטמא אבל מטמא הוא למת מצוה. לאמו כדי נקטי' דדרשי' ליה לקמן לג"ש. עד שלא יאמר שיטמא למת מצוה יש לי בדין. אבל מטמא הוא לשאר מתים משום דכתיב נזר אלהיו על ראשו הלכך לרחוקים שאינו עציב עליהם כ"כ יטמא. אמרת קל וחומר ומה כ"ג שמטמא לקרובים אינו מטמא לשאר מתים הרי גלה הכתוב שדין הוא שיטמא לקרובים יותר מלרחוקים ומחמת סברא כל דהו אין לנו שיטמא לרחוקים אף על פי שאינו מטמא

מסורת הש"ס

א) לעיל מג., ב) [במדבר ו], ג) שייך לע"ב, ד) גי' א"מ מכהן הדיוט, ה) שייך לע"ב,

תורה אור השלם

1. כָּל יְמֵי הַזִּירוֹ לַיְיָ עַל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא: במדבר ו ו

2. וּמַכֵּה נֶפֶשׁ בְּהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ: ויקרא כד יח

נוסחת הריב"ן

א] לגזירה שוה לכדרבי משום האמור בנזיר דתניא כו': ב] לה שהרי: ג] ומשמעו: ד] דלאי': ה] ועדיין עד שלא יאמר יש לי בדין דנזיר מטמא למת מצוה דנאמר כלל בכ"ג על כל נפשות מת כו':

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עד שלא וכו' כ"ג כו' הס"ד ואח"כ מ"ה ועד שלא יאמר יש לי בדין דנזיר מיטמא למת מצוה דנאמר כלל בכ"ג על כל:

גליון הש"ס

גמ' שומע אני אפי' נפש בהמה. עי' ביצה דף כא ע"א:

הגהות הגר"א

[א] גמ' (מת) תז"מ (ועי' תוס'):

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוד"ה לאביו וכו' ומפיק ליה האי סברא כמו. מן תיבת ומפיק עד כמו נמחק וצ"ב ולא מסיק ליה עדיין האי סברא כיון שנושא וכו' כצ"ל א"מ: ב] ד"ה או אינו וכו' שהרי בכה"ג. תיבת בכה"ג נמחק וצ"ב בכהן הדיוט. א"מ: ג] ד"ה ועד שלא יאמר כו' דכ"ג או כלך. נ"ב עיין א"מ דמוחק כל זה מן או כלך וכו' עד ע"ב אוקמי' אכללא דכ"ג ועושה מן הכל דבור אחד:

הגהות התוספות

1. נ"ל על נפש מת. 2. נ"ל ואפ"ה אין. 3. נ"ל דלית. 4. נ"ל אבל לא. 5. נ"ל אפילו נפש. 6. נ"ל ומפיק ליה מההיא. 7. נ"ל הדיוט. 8. מתיבת או עד תיבת לגופיה אין כאן מקומו אלא הוא בדיבור בפע"ב ושייך אחר דיבור זה.

הא מה ת"ל לאביו ולאמו לאביו ולאמו הוא דלא מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה עד שלא יאמר יש לי בדין נאמרו כללות בכ"ג ונאמרו כללות בנזיר מה כללות האמורות בכ"ג לאביו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה אף כללות האמורות בנזיר לאביו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה או כלך לדרך זו נאמרו כללות בכהן הדיוט ונאמרו כללות בנזיר מה כללות האמורות בכהן הדיוט מיטמא לאביו אף כללות האמורות בנזיר מיטמא לאביו ת"ל לאביו ולאמו לא יטמא הא למת מצוה מיטמא הא מיבעי ליה לומר שאין מיטמא לאביו אלא לאביו לומר שאין מיטמא לאביו לאחיו אינו מיטמא הא למת מצוה מיטמא ולאמו לגזירה שוה לכדרבי ולאחותו לכדתניא א)דתני' לאחותו מה ת"ל הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ושמע שמת לו מת יכול יטמא אמרת לא יטמא יכול לא יטמא למת מצוה ת"ל לאחותו לאחותו הוא דאינו מיטמא אהא למת מצוה מיטמא ג)ר"ע אומר (א) ג)נפשות אלו הרחוקין מת אלו הקרובין לאביו ולאמו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה לאחיו בשאם היה כ"ג והוא נזיר לאחיו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה לאחותו כדתניא הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו כו' ולרבי עקיבא גזירה שוה דרבי מנליה אמר לך כיון דאמר מר אם היה כ"ג ונזיר לאחיו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה מה לי כ"ג לחודיה מה לי נזיר וכ"ג ולרבי ישמעאל כהן גדול והוא נזיר מנליה כיון דשרא רחמנא חד לאו גבי מת מצוה מה לי חד לאו מה לי תרין לאוין אחותו למה לי סלקא דעתך אמינא כי שרא רחמנא למת מצוה נזיר וכהן דאיסור לאוי הוא אבל מילה ופסח דכרת לא יטמא למת מצוה קמ"ל
ולר"ע

רש"י

לאביו ממש אין[1] ה"נ דאיצטריך לאביו וכיון דאפיקתיה מכללא דכהן הדיוט שמיטמא לאביו אוקמיה אכללא דכ"ג א] שאינו מיטמא לקרובים ואייתר לו לאמו ולאחיו ולאחותו: לאמו לג"ש. תימה כיון דאמו דכהן גדול מופנה כדאמרינן לעיל למה לי תו (למופנה) הפנאה מאמו[2] דנזיר וי"ל אליבא דר' ישמעאל קיימא (לן) דאית ליה פרק המפלת (נדה כב:) מופנה מצד אחד למדין ומשיבין והכא יש להשיב דמה לנזיר שאין קדושתו קדושת עולם ויגנו בשאלה:

לאחיו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה. לג"ש לא מלי למידרשיה דלא כתיב לאחיו בכ"ג וכ"ת אמאי לא קאמר הש"ס הדרשות על סדר הכתוב ולומר לאמו לגזירה שוה שהיא מוקדמת בקרא ולאחיו לאחיו אינו מיטמא אבל מיטמא למת מצוה אלא לפי מה שפירשתי לעיל דאי לאו דידעינן מת מצוה מקרא אחרינא לא הוה מוקמי' גזירה שוה דאמו לכדרבי לנגעס ולזיבתם אלא הוה ממעטינן מאמו מת מצוה להכי קאמר דמת מצוה ידעינן מלאחיו לגבי נזיר אייתר ליה אמו על כרחיך לג"ש: **ולאחותו** מה תלמוד לומר הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו וכו' אמרת לא יטמא. אף בעושה פסח ומילה [גרידא] בלא נזיר וכ"ג משום דלא אתי עשה דטומאה שאין בה כרת ודחי עשה דפסח ומילה שיש בהם כרת כך פי' בקונטרס בזבחים פרק טבול יום (דף ק.) ובסנהדרין (דף לה.) ובברכו' (דף כ.) מפורש באורך: **ר"ע אומר** נפש אלו הרחוקין. דסברא הוא לאוקמיה קרא קמא ברחוקים ומת הכתוב אחרי כן מייתר לאוסרן אף בקרובים דסבירא ליה לר"ע דאפילו לא כתיב מת בנפש ליכא למיטעי לאוקמי בבהמה אי משום דרשא דלא יבא דמטמא באהל משמע אי משום דאע"ג דאיקרי נפש בהמה ב] נפש סתמא לא איקרי ועוד דלא מלינו בהמה מוזכרת גבי טומאה רק בלשון נבילה: **לאביו** ולאמו לא מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה. לקמן קעביד צריכותא בין אביו ובין אמו וצריכי תרווייהו למיכתב למעוטי מת מצוה: לאחיו שאם היה כ"ג ונזיר. דמיטמא למת מצוה דכולהו פרטי מיותרים לר"ע הלכך כולהון צריכי[3] אבל לא מצריך קרא לכהן הדיוט[4] דכהן הדיוט מיטמא לקרובים דין הוא דטופיינא דכהן הדיוט דקדושתו קדושת עולם אינו מעלה ומוריד לגבי מת מצוה ולא איצטריך קרא [אלא] ג]לכהן גדול ונזיר:

תוספות

ומה ת"ל (ב) **אביו.** א] שאם אתה אומר מן הכלל הייתי אומר לך עד שאתה דן כו' או כלך לדרך זו נאמר כלל בכהן הדיוט לנפש לא יטמא כו' אף כלל האמור בנזיר יהא מיטמא לכך הוצרך לומר בנזיר ב] דלאביו לא יטמא: **והא מיבעי ליה לאביו.** כלומר ועכשיו נמלאת אתה דן שצריך לומר בנזיר שלא יטמא לאביו ממש והואיל ואינו מיותר לכך מהיכן אתה דן דנזיר מיטמא למת מצוה: **אלא.** ג]מהיכן אתה לומד ממה שאמר לאחיו שאינו צריך דהשתא לאביו אינו מיטמא לשאר קרובין לא כ"ש ולאחיו מה ת"ל אלא לומר דלאחיו הוא דאינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה: **ולאמו אתא ליה לג"ש.** למילף מינה אמו האמורה בכהן גדול לכדרבי וכדלעיל וגבי כ"ג ליכא למימר דהא דכתיב ביה ולאביו דלאביו ממש הוא דקאתי [דלא] יטמא לו דכיון דעל כל נפשות מת לא יבא לא אתא אלא בקרובים כדפירש ברישא דשמעתא ד) שמע מינה דלאביו מייתר ליה וקאתא למימר דלאביו הוא דאינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה: **ולאחותו.** דכתיב גבי נזיר למה לי: **לכדתניא הרי שהיה נזיר והולך למול את בנו ולשחוט את פסחו.** והאי דנקיט להו אהדדי היינו משום דמילת זכריו ועבדיו מעכבין את פסחו ה): **ת"ל ולאחותו.** וקאתא לאשמועינן דאע"ג דאזיל לדבר מצוה למצות מילה ופסח דאית בהו כרת אפי' הכי יניח מצות מילה ופסח ומיטמא למת מצוה: **ר"ע אומר.** כשהוא אומר על נפש הרי רחוקין אמורין וכשהוא אומר מת הרי קרובין אמורין לאביו ולאמו מה ת"ל אלא לאביו ולאמו אינו מיטמא כו'. ור"ע לא משמע ליה מאמו כלום אלא אגררא דאמר מאביו נסבה קרא: **ולאחיו מה ת"ל שאם היה כ"ג ונזיר כו'.** דסד"א היכא דלא הוה ליה אלא נזיר או כהן ליטמא למת מצוה אבל היכא דהוה נזיר וכ"ג דאית ביה תרי אימא לא קמ"ל: **ולאחותו לכדתניא הרי שהיה הולך לשחוט את פסחו כו': ולר"ע ג"ש לכדרבי מנא ליה.** דכ"ג מיטמא בנגעו ובזיבתו של אביו דאילו לדידיה לא משמע ליה מלאמו כלל הא קאמר דאגררא נסבה קרא: **אמר לך כיון דאמינא שאם היה כ"ג ונזיר לאחיו אינו מיטמא** ד] **אבל מיטמא הוא למת מצוה.** וכתיב ביה בכ"ג ונזיר לא יטמא להם במותם אבל מיטמא בנגעם ובזיבתם: **מה לי כ"ג לחודיה מה לי כ"ג כשהוא נזיר.** דמיטמא בנגעו ובזיבתו של אביו כ"ש דכ"ג לחודיה מותר ליטמא בנגעם ובזיבתם: **מה לי חד לאו מה לי תרי לאוין.** דכיון דמישתרי ליה לגבי מת מצוה חד לאו אישתרי ליה נמי בתרי לאוי כגון כ"ג ונזיר: **ולאחותו למה לי.** כלומר א"כ דלר' ישמעאל נפקא ליה כ"ג ונזיר משום מה לי חד לאו מה לי תרי לאוי ה] אחותו למה לי למישרי פסח ומילה (ג) אכתי איצטריכא ולאחותו ס"ד כו': ולרבי

ולאחותו כדתניא וכו' ור"ע ג"ש דרבי מנא ליה. פי' דהא ליכא הפנאה כלל דהנהו פרטי דנזיר דרשי' לכולהו ולאביו ולאמו דכ"ג נמי ד] (כדאמרינן) דאיצטריכו למת מצוה תרוייהו כי היכי דצריכי תרווייהו בנזיר למת מצוה ומשני כיון דאמר מר היינו ר"ע לאחיו דאם היה כ"ג ונזיר לאחיו אינו מיטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה מהשתא תיפוק לן מהכא דכ"ג ואפי' נזיר מיטמא למת מצוה וכ"ש כ"ג גרידא ומהשתא מייתר לן אביו ו) ואביו בכ"ג לגזירה שוה וצריך למכתב שניהם אביו ואמו בכ"ג כדעביד לקמן צריכותא בנזיר[5] לר"ע מאביו ואמו דנזיר ה"נ בעי למיעבד צריכותא מאביו ואמו דכ"ג וא"ת והכתי אינו מופנה אלא מצד כ"ג דאילו בנזיר צריך למת מצוה וי"ל דסבירא ליה לר"ע מופנה מצד אחד למידין ואין משיבין אבל לר' ישמעאל לעיל ודאי צריך להפנותן משני צדדין דאיהו לטעמיה בפרק המפלת (נדה כב:) דסבירא ליה ט) למידין ומשיבין כדפירש' לעיל: **ולר' ישמעאל כ"ג והוא נזיר מנא ליה.** היכא דאית ביה שתי קדושות דלדידיה לא אייתר לאחיו דנזיר לכ"ג שהוא נזיר כיון דלית ליה מת אלו הקרובין א"כ איצטריך אביו לגופיה אפילו לקרובין לא יטמא ולאמו לגזירה שוה ולאחיו למישרי מת מצוה ולאחותו כדתניא ומשני כיון דשרי רחמנא חד לאו במת מצוה בנזיר לחודיה או בכ"ג לחודיה מה לי חד לאו מה לי תרי לאוין: **ולאחותו** למה לי. פירוש לרבי ישמעאל דבשלמא לר"ע כיון דצריך קרא להיכא דאית ביה קדושת כ"ג והוא נזיר ולא אתי אמר מה לי חד לאו מה לי תרי לאוין ה"נ איצטריך קרא מיותר דאחותו שידחה מ"מ עשה דפסח ומילה אע"ג שיש בהן כרת אלא לרבי ישמעאל דאין לו חילוק בין חד לאו לשני לאוין היא סבור נמי דאין לו חילוק בכרת ומשני דהא ודאי מודה רבי ישמעאל דסד"א כי שרא רחמנא למת מצוה נזיר וכהן ה] דחד לאו הוא כלומר לית ביה כרת אבל פסח ומילה דכרת לא יטמא למת מצוה קמ"ל אחותו: ולרבי

עין משפט נר מצוה

יב א ב מיי' פ"ג מהל' אבל הל' ח טוש"ע י"ד סי' שעד סעיף ח:

נוסחת הריב"ן

א] אביו בנזיר: ב] לאביו דלאביו: ג] מכאן אתה דן ממה שאמר כו': ד] אינו מיטמא וכתיב ביה: ה] תרי לאוי דנזיר ודפסח אכתי איצטריכא כו':

הגהות התוספות

1. צ"ל ומשני אין ה"נ כו'. 2. צ"ל באמו. 3. צ"ל צריכי למידרש. 4. צ"ל לכהן הדיוט ונזיר דכיון דכהן כו'. 5. תיבת בנזיר נמחק.

מוסף רש"י

לאחותו מה ת"ל. בנזיר כתיב כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבא, וסמיך ליה לאביו ולאמו לאחיו ולאחותו לא יטמא להם, והא כולהו בכלל על נפש מת לא יבא הוו ולמה יצאו, לאביו פרט למת מצוה, לאמו מה ת"ל, משום מת מצוה לא איצטריך דמלאביו נפקא, ודרשי ליה בספרי לגמור שאם היה נזיר זה כהן הדיוט עליה שתי קדושות, לאחיו מה תלמוד לומר, הרי שהיה כהן גדול והוא נזיר, אף הוא לאחיו לא יטמא אבל מטמא הוא למת מצוה, ולאחותו מה ת"ל, אם אינו ענין לגופו תנהו ענין למי שהולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו שמטמא למת מצוה (ברכות יט:). או: ולאחותו מה ת"ל, כיון דכתיב לאביו ולאמו כל שכן לאחותו (זבחים ק.). הרי שהלך לשחוט את פסחו ולמול את בנו כו'. זה שהיה כהן גדול ונזיר ונימוסף בו עוד דבר אחר המעכבו מליטמא, שהיה צריך לשחוט את פסחו, אף זה לאחותו פטרתי לך בו אבל מיטמא הוא למת מצוה, דאם אינו ענין לנזיר לבדו תנהו ענין למי שיש בו כל אלו (שם. ובע"ז סנהדרין לה.). או: אם אינו ענין לאלו (כ"ג ונזיר) תנהו ענין לענין ביטול עבודה ומילה ופסח מפני מת מצוה (מגילה ג:). ושמע שמת לו מת. מקרוביו, יכול יטמא. להם, אמרת לא יטמא. הואיל ועונת שחיטת הפסח היא ומילה עליו חובה בכרת, יבא עשה דפסח ומילה ויבטל עשה דטומאה (זבחים ק.). או: דהא נזיר הוא וכתיב לא יבא (סנהדרין לה.). אי משום נזיר אי משום פסח, וכל שכן שהוא לדבר מצוה, דאם אינו ענין לקרובים, אם נאמר מקודם אינו ענין לקרובים, כך הוא לא יבא למפסק (מגילה ג:). ולאחותו. דלא איצטריך אלא להאי ולומר אע"פ שיש עליו קדושות הרבה ועסקי מצוה, לאחותו הוא דהוזהר הכתוב שלא ליטמא, אבל מיטמא למת מצוה (סנהדרין לה.).

מסורת הש"ס

א) מגילה ג: סנהדרין לה. ברכות יט: זבחים ק., ב) [זבחים ק. ע"ש בתוס'], ג) ל"ל נפש, ד) [לעיל מז:], ה) [פסחים ט.] ו) ל"ל ולאמו.

הגהות הב"ח

(א) גמ' ר"ע אומר על נפש אלו הרחוקים: (ב) רש"י ד"ה ומה ת"ל לאביו הס"ד ואח"כ מ"ה או כלך וכו' שאם אתה אומר וכו' שאתה דן כו' נאמר כלל כל"ל ותיבות או כלך לדרך זו נמחק: (ג) ד"ה ולאחותו וכו' ומילה ומשני אכתי:

גליון הש"ס

תום' ד"ה ולאחותו וכו' למדין ומשיבין. לפנינו הגירסא שם בנדה דר"י ס"ל למדין ואין משיבין:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוד"ה (מעבר לדף) האי וכו' אכללא דכ"ג כ"ג ע"כ מוחק בא"מ ועושה הכל דיבור אחד כמ"ש לעיל: ב] ד"ה ר"ע אומר וכו' דאיקרי נפש בהמה וכו'. נ"ב והא דבגילה כל ע"ב אמר ר"ע אפילו נפש בהמה במשמע שאני התם דכתיב לכל נפש והכי משמעות הכתובה שם דקאמרה ממשמע שנאמר לכל נפש בהמה וכו' הרי נפש בהמה וכו' אך קשה לי מהא דכתב בפ' אמור וכהן כי יקנה נפש קנין כספו דקי"ל אפי' נפש בהמה במשמע וכמ"ש הר"ב בפ' דתרומות משנה ט וע"ע: ג] ד"ה לאביו וכו' אלא לכהן הדיוט ונזיר כל"ל. א"מ: ד] ד"ה ולאחותו וכו' דכ"ג נמי כדאמרי'. תיבת כדאמרינן נמחק ונ"ב סלקא דעתך. א"מ: ה] ד"ה ולאחותו ל"ל וכו' נזיר וכהן דאיסור לאו וכו' כל"ל:

פי' הרא"ש

לקרובים. נאמרו כללות בכ"ג על כל נפשות מת לא יבא. כללות בנזיר על כל נפש מת כללות בכהן הדיוט לנפש לא יטמא. לאביו מבעי ליה לגופיה דלא נילף מכהן הדיוט שיטמא לאביו. ולאחותו מה ת"ל. ולאחותו דכתיב בנזיר. ג"כ הרי שהיה הולך כו' ישראל ואינו נזיר. יכול יטמא דאתי עשה דטומאת קרובים דכתיב בכהן הדיוט לה יטמא ודחי עשה דפסח ומילה. אמרת לא יטמא. דחמיר עשה דידהו דאית בהו כרת: ר"ע אומר נפש אלו הרחוקים דסברא הוא לאוקמא דוקא ברחוקים מידי דהוה אכהן הדיוט. מת אלו הקרובים לאוסרו אף בקרובים. לאביו ולאמו וכו' אבל מטמא הוא למת מצוה ותרווייהו צריכי להך דרשא כדמצריך להו לקמן בשמעתי'. לאחיו שאם היה כ"ג ונזיר כו' ולא מצריך קרא לכהן הדיוט ונזיר. כיון דקילא קדושת כהן הדיוט דמטמא לקרובים לא בעי קרא אם נתוספה קדושתו על נזירות. ולאחותו לכדתניא הרי שהיה הולך כו'. מה לי כ"ג ונזיר דכיון דכ"ג ונזיר מטמא למת מצוה כ"ש כ"ג לחודיה. ולא איצטריך אמו דכ"ג להתירו במת מצוה ומופנה הוא לג"ש: ולר' ישמעאל כ"ג ונזיר מנ"ל. דלאביו מבעי ליה לגופיה לאמו לג"ש ולאחיו למת מצוה: ולאחותו לכדתניא ולא אייתור ליה קרא לכ"ג שמטמא למת מצוה: כיון דשרא רחמנא חד לאו א) לאביו את מצוה. כ"ג לחודיה ה"ה כששניהם יחד דמה לי חד לאו מה לי תרי לאוי. א"כ דלא בעי קרא אלא להולך לשחוט פסחו ולמול בנו. אבל מילה ופסח דכרת. דבמילה נמי איכא כרת דגדול חייב כרת.

נפש. במיר כתיב כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבא, וסמיך ליה לאביו ולאמו וגו', ובולייה קרא יתירה הוה דהא כתיב קרובים ורחוקים. בזבחים שם הגירסא: נפש אלו הקרובים, לאו ממשמעותא היא, דמיקשה לך אם כן למה נאמרו רחוקים, דאי לא כתיב תרתי קראי הוה מוקמינן ליה ברחוקים, אבל השתא דאיכתיבא תרי קראי, נקט קרובים חמיר, ורחוקים קיל אם כן נפשו (רש"י שם). לאביו ולאמו. בזבחים שם הגירסא: לאביו, מה ת"ל, אם ללמד שלא יטמא לו הרי פירש קרובים ורחוקים, אלא בא לפרש את מה שאמר, אם לאסור הרי למדנו, אלא לא הולכך לנזיר לבדו אלא ללמד שאם היה זה עוד קדושה אחרת כגון שהיה כהן גדול ונזיר, התרתי לך בו מצוה, ממעטעו דלאמו דרשינן לאמו לא יטמא אבל מיטמא הוא למת מצוה וכן כולם (רש"י שם).

א) נראה דצ"ל דשרא חד לאו גבי מת מצוה מקרא דלאביו גבי כה"ג לחודיה.